

Tým: červení

Číslo stanoviště: 19

Legenda: Gymnázium J.K.Tyla

Architektonickou soutěž na projekt gymnázia na Tylově nábřeží vyhrál arch.Josef Gočár již r.1923. Tento návrh vlastně předznamenal regulaci školního bloku v Zálabí, kterou řešil rovněž arch.Gočár a to souběžně s regulačním plánem města v letech 1926-1928. Koncepce školního bloku se vyvíjela postupně a definitivní podobu získala v r.1927 při návrhu obecných a měšťanských škol.

První realizovanou stavbou urbanisticko-architektonické kompozice škol na Tylově nábřeží podle Gočárových plánů bylo Gymnázium J.K.Tyla (č.p.682) z let 1925-1927.

Bývalá vila ředitele gymnázia (č.p.683) realizovaná v letech 1925-1926 je součástí areálu gymnázia.

Vyučování začalo 1.5.1927.

Budova gymnázia je důležitým vývojovým článkem české moderní architektury na cestě ke konstruktivismu. Je charakteristická třípatrovým hlavním průčelím a monumentálním vstupem. Ze zvýšeného nároží vybíhají dvě dvoupatrová křídla. Na severní křídlo navazuje přízemním krčkem tělocvična, jejíž podélná osa je souběžná s ulicí V lipkách. Soubor budov uzavírá bývalá vila ředitele při ul.V Lipkách (č.p.683).

Z přízemní tříboké podnože vyrůstá hlavní hmota zalomeného nárožního průčelí, které je ukončeno mohutnou atikovou římsou. Hlavní vstup je zvýrazněn trojbokým předloženým schodištěm a bronzovou sochou Vítěze od Jana Štursy umístěné na 6 m vysokém betonovém sloupu se stylizovanou patkou a hlavicí. Po stranách tříosého hlavního vstupu jsou na nárožních pilířích pamětní desky, na vlysu nad vstupem nápis "Gymnázium J.K.Tyla".

Šifrovaný text:

K šifře byla připojena A4 s textem a šifrou, která nelze reprodukovat elektronicky.

Hradec Králové

Oblast v okolí současného Hradce Králové byla obydlena již v době prehistorické. Z archeologických průzkumů vyplývá, že lokalita na soutoku Labe a Orlice byla osídlena již v období pravěku a době římské. Díky svému výhodnému umístění měla oblast charakter obchodního střediska. Už v 10. století zde měli své sídlo Slavníkovci.

Roku 1225 se stal hrad s tržním předhradím svobodným královským městem. Ještě ve 13. století byl postaven nový gotický královský hrad, kde často přebývali Přemyslovci. Hradec ustanovil Václav II. za část věna českým královnám, které na hradě žily jako vdovy.

Prestiž Hradce postupně rostla a ve 14. století město rostlo bohatlo. Svým významem a počtem obyvatel patřil za Prahou k druhému nejvýznamnějšímu městu. Hmotným dokladem bohatství města v době, kdy v Hradci sídlil skvělý dvůr královně Elišky Rejčky, je chrám sv. Ducha z počátku 14. století.

Významnou roli sehrál Hradec za husitské revoluce, při které se město postavilo na stranu Jana Žižky. Ten byl také roku 1424 pochován v chrámu sv. Ducha.

Demokratizace, projevující se zvýšeným uplatňováním městského stavu byla živnou půdou pro odboj českých královských měst proti císaři Ferdinandovi I., který usiloval o mocenskou politiku svého rodu. Odpovědí byla roku 1547 konfiskace majetku města a ztráta politických práv dosazením královského rychtáře, ochuzení půjčkami, daněmi a pokutami. Část majetku byla sice roku 1562 městu vrácena, ale vůdčí postavení v kraji město ztratilo. Z těžkých hospodářských poměrů vyvedl město primas Martin Cejp z Peclínovce. Výsledkem jeho dlouholetého působení na radnici byla rozsáhlá renesanční přestavba města. V tomto období také vznikla Bílá věž, která se řadí mezi typické hradecké dominanty.

Pohromou pro město bylo období třicetileté války. Švédské útoky stály Hradec vysoké výpalné, ale i ztráty na obytných domech na předměstích a na uměleckých a stavebních památkách. Lidnatá předměstí byla útoky a požáry proměněna v poušť.

Roku 1851 byl Hradec Králové prohlášen samostatným městem, a zvolen jeho první starosta Ignác Lhotský. Město usilovalo o dosažení dalších hospodářských výhod. V roce 1857 byla do Hradce zavedena železnice, později se dostalo i na další vymoženosti, jako cukrovar, strojírna, plynárna, záložna a spořitelna. Roku 1864 vznikla světoznámá továrna na pianu Antonín Petrof.

Roku 1866 se za hradbami pevnosti rozhodla válka mezi Rakouskem a Pruskem. Tehdy se ukázala další existence pevnosti bezúčelnou. Hradby se staly brzdou dalšího rozvoje. O zrušení pevnosti, zbourání hradeb a odprodej vojenských pevnostních objektů a pozemků městu se zasloužil starostův náměstek Ladislav Jan Pospíšil. Kulturní život se koncem století projevil v bohatém spolkovém životě. V 80. letech bylo postaveno Klicperovo divadlo, založeno muzeum, živý kulturní ruch byl i na hradeckém gymnasiu, jehož žákem byl v 60. letech Alois Jirásek a na počátku našeho století i Karel Čapek a Emil Vachek.

Roku 1895 byl zvolen starostou František Ulrich. To bylo v době, kdy se už systematicky bořily hradby a vypracovávaly regulační plány. Starosta Ulrich zve do Hradce architekta pro Jana Kotěru, který ještě před 1. světovou válkou realizuje na nábřeží velkoryse pojatou budovu muzea. Průmyslový rozvoj města pokračoval. Stávající závody se rozšiřovaly, vznikaly nové, jak to vyplývalo ze značného finančního obratu královéhradeckých peněžních ústavů.

Ještě před 1. světovou válkou byl hradecký průmysl značně vyvinut. Po 28. říjnu 1918 nastává i pro město nová epocha jeho vývoje. Je to slavné období, kdy se vytvářel jeho moderní urbanistický obraz, kdy zásluhou starosty Ulricha a jeho spolupracovníků a tvůrčí činnosti architekta prof. Josefa Gočára se Hradec Králové rázem dostal na přední místo mezi československými městy. Přibývaly nové školy, ústavy a úřady, komunikace, celé nové čtvrti a prospekty. Pevnostní město se změnilo v "salón republiky".